АНГЕЛ КАРАЛИЙЧЕВ

ЮНАЧНИЯТ БЪЛГАРИН

БЪЛГАРСКИ ХУДОЖНИК

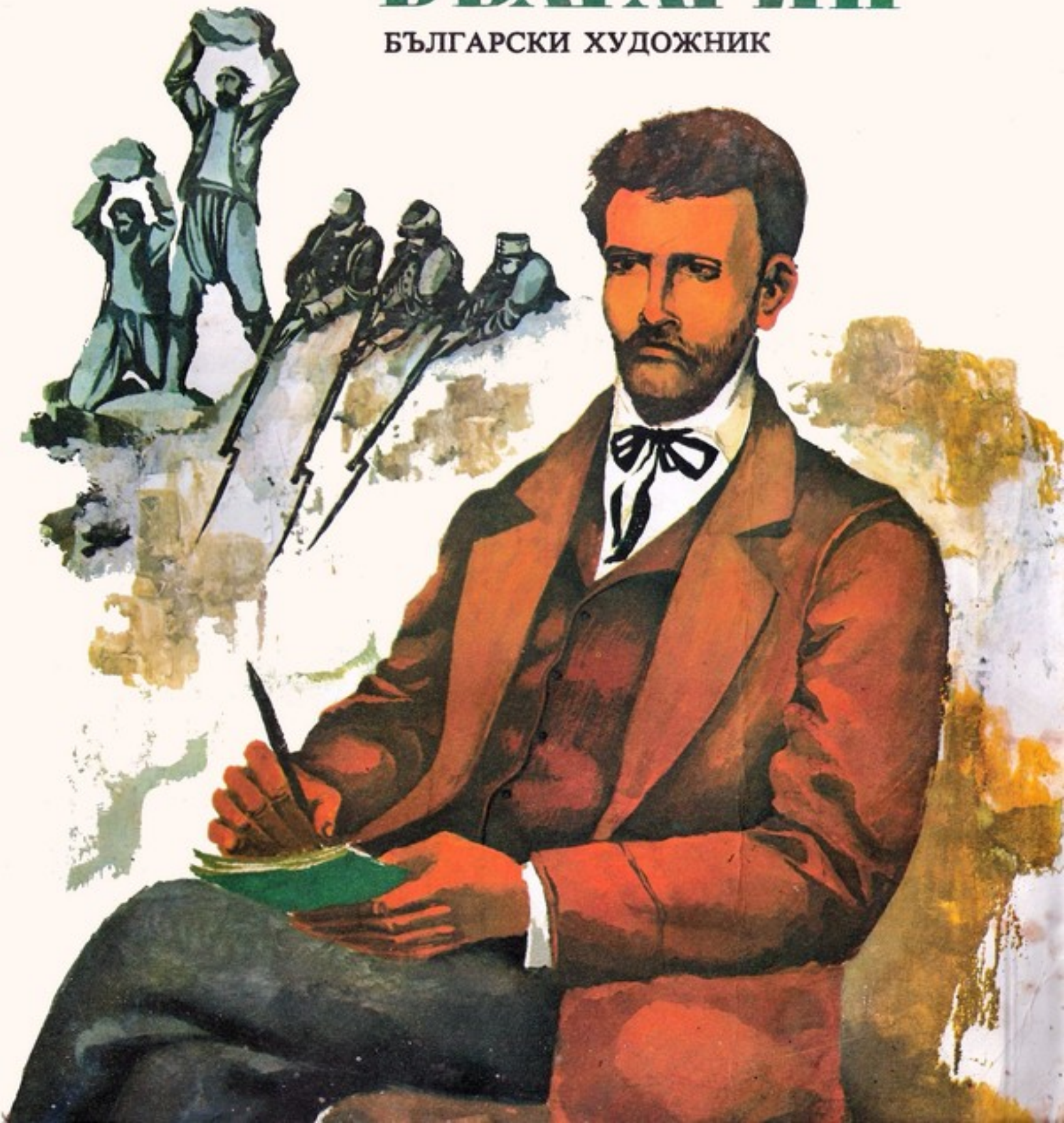

АНГЕЛ КАРАЛИЙЧЕВ
ЮНАЧНИЯТ БЪЛГАРИН

chitanka.info

Там, където се намираше старата турска караулница — Червенобрежката, до самия път за Габрово, доктор Вязанков намести главния превързочен пункт. Санитарите пренасяха тежко ранените. Докато ги смъкнат от Свети Никола, вражите куршуми бръмчаха като оси край тях и когото улучеха — оставаше на място. По-леко ранените пълзяха и се влачеха по корем, но щом наближаха караулницата и съзряха доктора в бяла окървавена престилка, с разпилени коси, засукани ръкави и нож в ръката — боязливо се стъписваха назад. А когато командирите подканеха някои от ранените да слязат на превръзка, те клатеха глави и цъкаха:

— Нека най-напред свършим с турчина, сетне ще идем в болницата.

Беше настъпил третият ден от историческата битка на Шипка. Върху планинския гребен се бяха възправили шепа защитници срещу четиридесетхилядните табори на Сюлейман паша. Руските войници и българските опълченци знаеха, че ако изтърват прохода — всичко отива по дяволите. Враговете стръвно налитаха, катереха се нагоре по канарите с безумен рев, залягаха, изпразваха пушките си, сриваха се по сипеите, потуляха се зад дърветата и оттам изпращаха смъртоносни куршуми.

Тяхната десетоока батарея, която тътнеше по върха на Малък Бедек, ослепя с едното си огнено око още през първия ден, майсторски ударена от орловските топчии, но другите й девет очи къртеха планината. Оредяха ротите на Орловския и Брянския полк, наполовина

излязоха от строя опълченците, а пристъпите на петвековния поробител нямаха край. Ръцете на живите бяха изтръпнали от стрелба, от удари с прикладите и търкаляне на камъни.

Ония, които държаха окопите между караулницата и Свети Никола, не изтраяха последния пристъп и се огънаха. Най-слабодушните хвърлиха пушките си и удариха назад към пътя за Габрово. Бързоногите стигнаха първи до караулницата.

Опълченците, които от време на време се обръщаха да видят дали иде жадуваната помощ, останаха втрещени, като видяха навалицата по пътя, и нададоха тревожен вик:

— Турците ни заобикалят!

— Турците са по шосето!

Настъпи голям смут в третата и петата дружина. Опълченците грабнаха пушките, раниците си и хукнаха да бягат, но командирът им

Челяев се развика:

— Стойте! Стойте! Ония там не са турци! Наши са! Те са ранени, които отиват на превръзка!

Уплашените опълченци се събраха около началника си като пилета, прикъткани от квачка. Мустакатият командир зае войнствено положение, запя и смело закрачи към изоставените окопи. Всичките опълченци тръгнаха подире му.

В същото време доктор Вязанков посрещна пред караулницата първите бегълци, които предизвикаха разстройство на бойната линия.

— Що щете тука? — викна той. — Къде са ви началниците?

— Избиха, ги, Ваше благородие!

— А окопите?

— Оставихме ги.

— И търтихте да бягате?

— Бягаме, защото турците са голяма сила.

Докторът пристъпи към изгубилите ума и дума войници и рече с глух и разтреперан глас:

— Срамота е, братя, да оставяте своите другари в най-тежкия час и да бягате!

Но като разбра, че войниците го гледат с блуждаещи очи, сякаш не го виждат и не разбират какво им говори, изведнъж настръхна и размаха юмрука си във въздуха:

— Вие сте клетвопрестъпници!

Тия думи сякаш удариха войниците с камшик по лицата. Доктор Вязанков оправи несъзнателно разбърканата си коса, изпъчи се и изкомандува с продрано гърло:

— Стройте се!

И като намери с очи тръбача, повторно ревна:

— Свири сбор!

Пребледнял, запъхтян и объркан, войникът наду тръбата.

Отнякъде дотърча корпусният лекар. Той видя, че докторът от караулницата вече е строил бегълците, за да ги върне пак в окопите, и поклати глава:

— Доктор Вязанков, ваша работа ли е да се навирате там, където не ви е мястото? Там ви чакат ранени, а вие…

— Най-святата длъжност — пресече го юначният доктор — на всеки честен патриот е да спаси отряда си от смърт и позор и да не позволи на страхливите да напуснат поста си и да позорят воинското звание!

И когато подир малко един щабен офицер поведе към окопите окопитените войници, докторът изпухтя с облекчение, извърна се изведнъж и тичешком отиде при своите ранени.

Надвечер преди развръзката от Габрово пристигна един пратеник на кон. Той стискаше плик, адресиран до началника на Шипченския отряд. Най-горе с едри букви беше написано: „Много бързо“. Пратеникът спря потния си кон до прага на караулницата, подслони го под навеса на сянка, седна на тревата, захвърли плика настрана, бръкна в джоба си, изкара един пешкир и се залови да бърше изпотеното си чело.

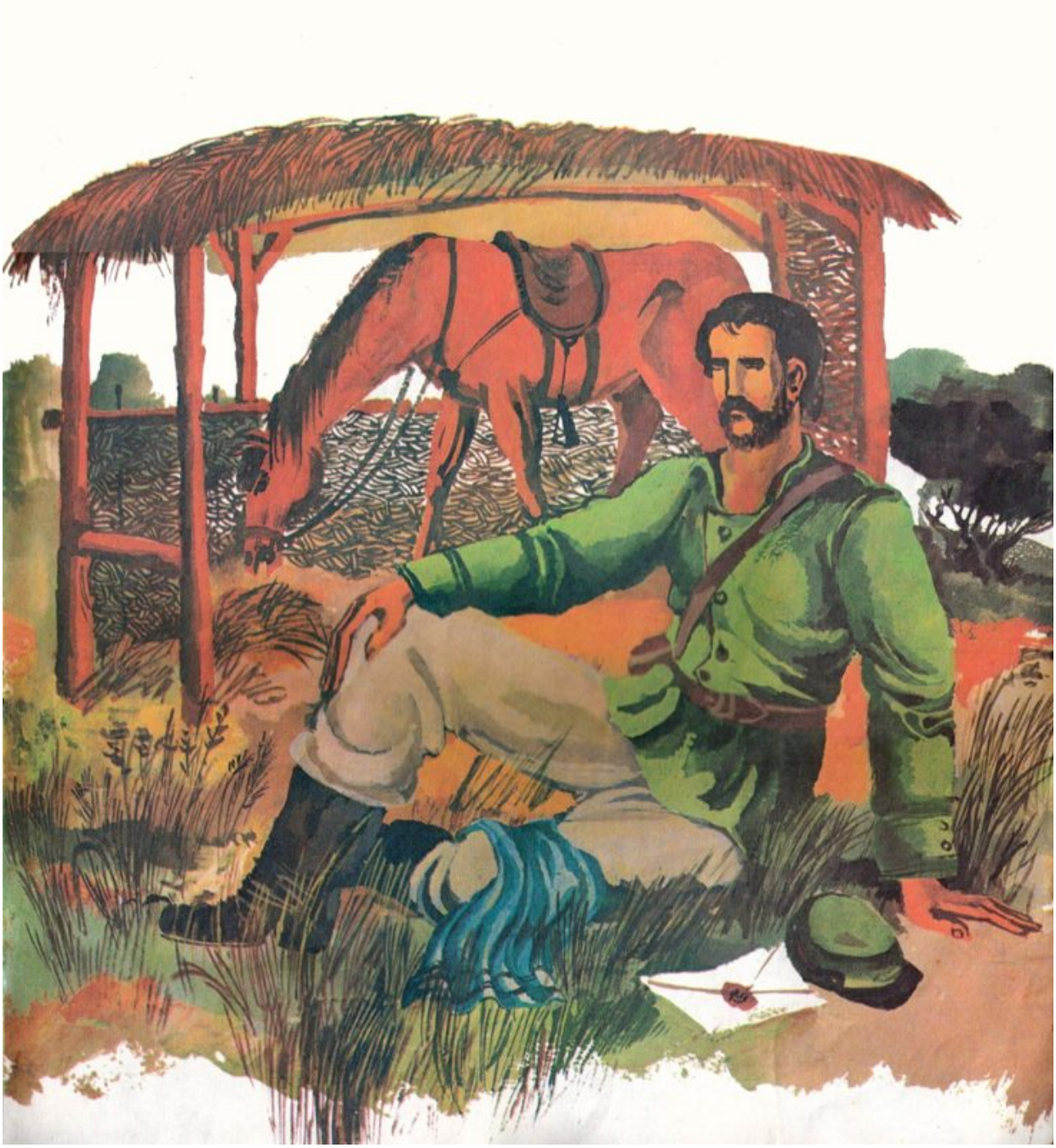

Беше настъпил най-страшният час. Шипка бере душа. Турците се бяха появили в тила на защитниците. Пътят за отстъпление — отсечен. Никакви ранени не пристигаха вече отгоре към превързочния пункт. По лисата височина нацъфтяха фесове. В пет и половина часа руските батареи млъкнаха.

Доктор Вязанков с бинт в ръката изскочи от караулницата. Видя пратеника, хвърли бърз поглед към плика и строго попита:

— Ти къде?

— До щаба, Ваше благородие! — скочи войникът.

— А защо не отиваш?

— Кончето ми… То е много изморено и рекох да си поеме мъничко дъх.

— Отивай! — стисна зъби докторът и се втурна надолу да посрещне един санитар, който се люшкаше като пиян и се държеше за корема.

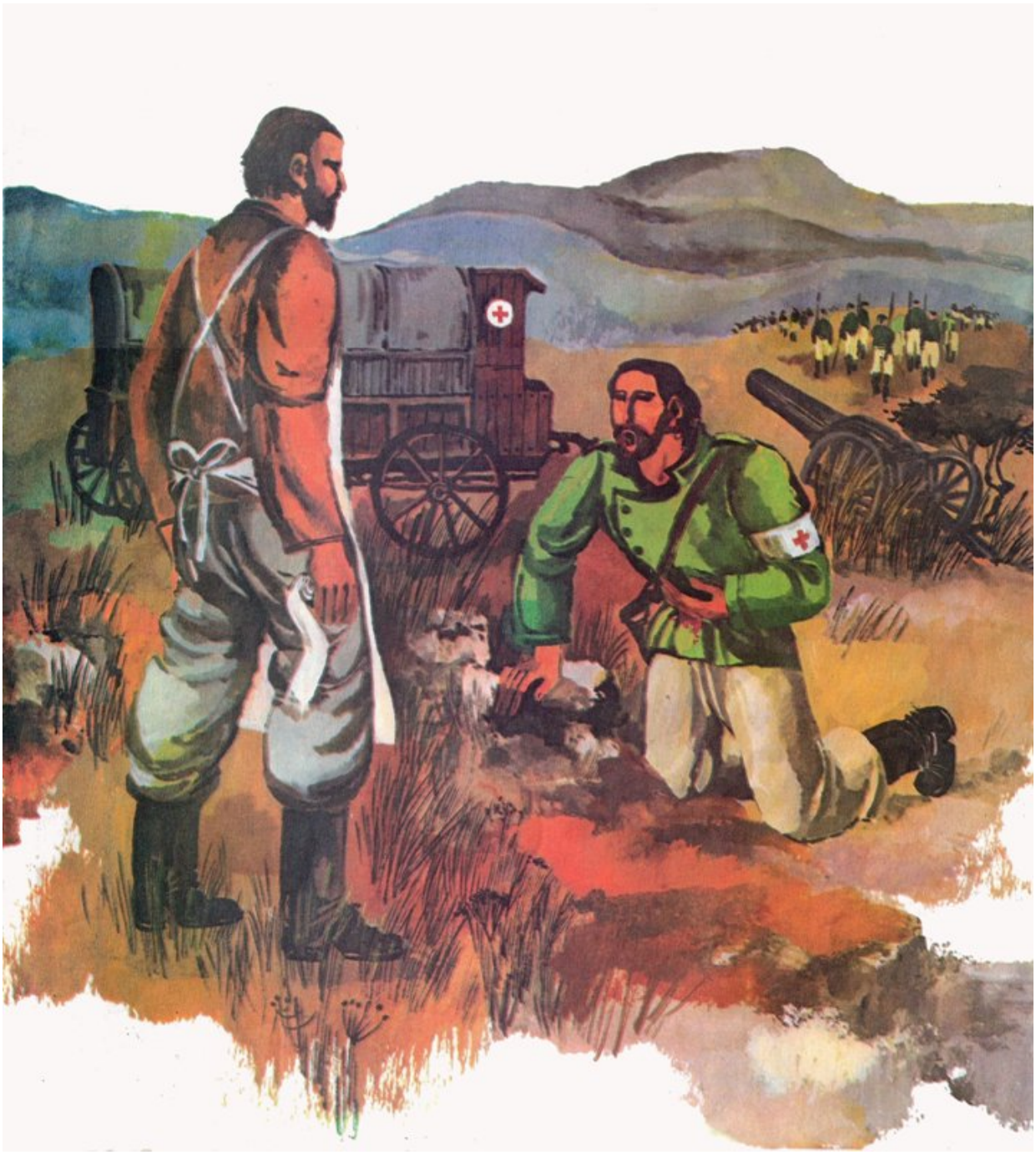

— Какво става на Шипка? — попита докторът и хвана ударения здраво под мишницата.

— Свърши се, Ваше…

— Кое?

— С Шипка, заобиколиха я турците…

Докторът пребледня смъртно и с трескави крачки помъкна ранения. Додето го настани, отгоре изтрополя пак същият пратеник с измореното конче. Сега кончето му хвърчеше по нанадолнището.

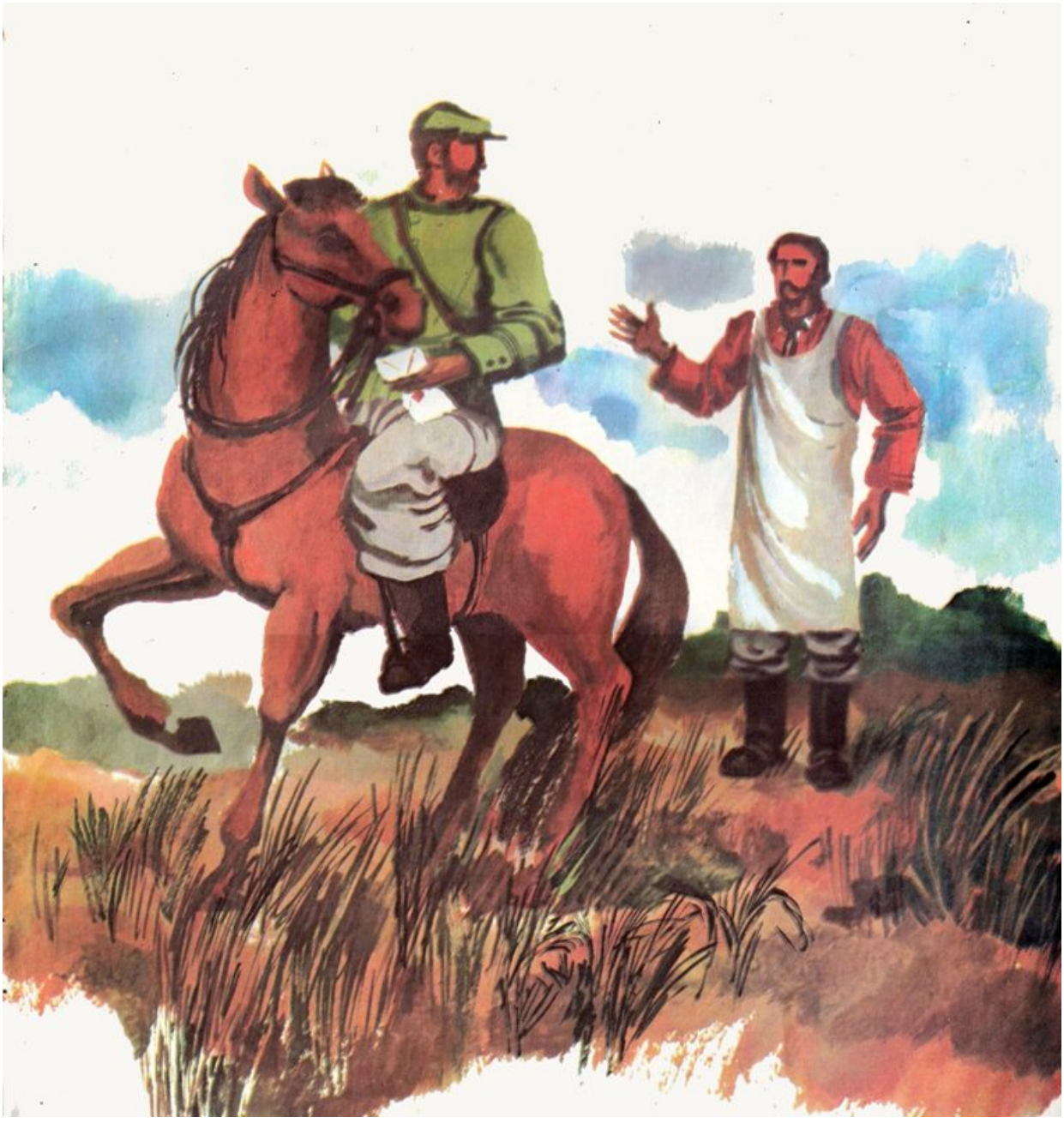

— Хей, защо се връщаш? Предаде ли писмото?

— Съвсем не! — отвърна пратеникът. — Не може да се мине. Турците бият шосето от всички страни.

— Страхливец! — изръмжа докторът. — Дай ми писмото! — Сетне тихо рече на ранения: — Почакай, братко, скоро ще се върна. — Съблече престилката си и се метна пъргаво на своя кон.

Пришпори го и се понесе към площада на кръглата руска батарея, където се намираше щабът на генерал Столетов. Турците от Зелено дърво го засипаха с куршуми. Те пищяха край ушите му. Без да се навежда до гривата на коня, докторът препускаше като на сватба и размахваше отдалеч плика, изпратен от Габрово.

Генерал Столетов проследи с далекогледа си целия път на безстрашния конник, грабна от ръката му плика, преди да е спрял, и с трескави ръце го разкъса. Челото му изведнъж се разведри. Генерал Цветински му съобщаваше, че помощната стрелкова бригада вече е съвсем близо до Шипка.

— Нашите идат! — рече той, протегна ръка към доктора и стисна горещо десницата му.

— Вие спечелихте висока награда — пошепна му един от офицерите.

— Най-голямата ми награда е, че можах да изпълня своя дълг към поробения български народ! — отвърна скромно доктор Вязанков.

Той беше юначен българин, неустрашим и светъл син на, родината, роден да води полкове, но животът му беше подал в ръка хирургически нож наместо меч. В края на Освободителната война един башибозушки куршум го събори от коня в околностите на село Медвен.

Издание:
Ангел Каралийчев
Юначният българин

За начална училищна възраст
Художник: Никифор Русков
Рецензент: Михаил Василев
Редактор: Радка Александрова
Худ. редактор: Кирил Гюлеметов
Техн. редактор: Здравко Божанов
Коректор: Дочка Попова

Лит. група V. Формат 8/70/100.
Дадена за печат на 30.VIII.1977 г.
Подписана за печат на 10.X.1977 г.
Излязла от печат на 25.XII.1977 г.
Печ. коли 2,50. Изд. коли 3. Тираж 80 120
21 9537129138/6010–4–77
ДБ–3
ДП „Балкан“ София Цена 0,33 лв.
Български художник. Московска 37, София

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.